

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravišstvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 163. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Proti ministerializmu v občinah.

Z bližajočimi se občinskimi volitvami v Ljubljani se je bavil tudi Pokrajinski odbor naše stranke na svoji seji 24. t. m. Zadeva spada sicer v delokrog ljubljanskega političnega odbora SSJ, vendar je smatral Pokrajinski odbor za potrebno razpravljati o tem vprašanju, ker je zavzel ljubljanski odbor neko posebno stališče k tem volitvam: Proti demokratski stranki in njenemu pristransko skovanemu občinskemu redu je treba, da nastopijo vse stranke s skupno listo. Kandidati na to listo naj se pa ne določijo po kompromisu, temveč po objektivnem merilu moči posameznih strank in struj in to merilo naj bi bile **predvolitve**. Le na ta način je mogoče, da dobe opozicijske stranke zadostno moč v občini (dobile bi najmanj 40 mandatov), tako, da bi bila mogoča v občini zdrava gospodarska politika brez korupcijske koalicije. Stranke bi namreč po volitvah nastopale popolnoma svobodno in bi bile vezane le po stvari, ne pa po paktu. Pri stanovanjskem vprašanju, ljudski prehrani itd. bi n. pr. naši zastopniki lahko glasovali skupno s klerikalci, če bi ti res hoteli ljudstvu dobro, v kulturnih vprašanjih bi pa lahko glasovali skupno s katerokoli drugo stranko, čeprav z demokratsko. Nikdar bi pa ne smeli zaradi sodelovanja s klerikalci zapustiti naše kulturno stališče niti v malem, niti v velikem, nikdar se ne bi smel naš župan udeležiti blagoslovljanja zvonov in podobno, nasprotno bi pa ne smel podpirati nikakih kapitalističnih stremeljenj demokratov niti v tem slučaju, če bi jih zavili demokratje v kak »kulturni« ovoj.

Proti temu stališču našega ljubljanskega odbora so dozdej še vse opozicijske stranke razen naše. Nobena ne mara sodelovati pri tem, dasi ni nobena v javnosti povedala svojih razlogov. Na sestankih so pa posamezniki odločno odklanjali predvolitve, češ da so bodisi nemogoče, bodisi smešne. Tudi ti posamezniki so hoteli iti skupno proti demokratom, toda ne z novo določenim številom mandatov posameznih strank, temveč kar s **stari občinskim odborom**.

Pokrajinski odbor SSJ je soglasno sklenil, da je treba priznati stališče ljubljanske organizacije SSJ ne le za popolnoma pravilno, temveč tudi za edino mogoče, če hočemo res onemogočiti nadvlado demokratov, kar je gotovo v interesu vsega delavnega ljudstva brez razlike političnega pristaštva. Klerikalci in narodni socialisti, komunisti in Kocmurjevci, Prepeluhovci in liberalni starini, prav vsi preprosti pristaši teh strank in struj žele, da pokopljejo jutrovske demokrate. Toda vse te stranke in struje imajo vodstva, generalne štabe in najvišje poveljnice, o katerih nikdar ne vemo ne mi,

ne njih lastni pristaši, kaj pravzaprav mislijo, ker izpreminjajo svoje načrte vselej od slučaja do slučaja, kakor kažejo njih osebne koristi. Te koristi so pa seveda vselej v nasprotju s koristmi delavnega ljudstva. Kaj pomaga pregnati z magistrata demokrate, če pa pridejo na njih mesta drugi, ki bodo gospodarili prav tako ali pa še slabše. Rajši še slabše! Kajti za demokratskega samovladca je bilo treba manj, nego za vladarje mnogih klik, ki bi si delili dobiček!

To preprečiti mora biti naš namen. Tega pa ne dosežemo drugače, nego z javno kritiko. Javne kritike pa ni, če ni v občinskem svetu nobenega zastopnika tistih strank, ki odločujejo v svojih organizacijah. V dosedanjem ljubljanskem občinskem svetu ni bilo prav nobenega, kajti niti klerikalci, niti narodni socialisti, niti socialni demokratje (Kocmurjevci — Zarjani) niso nikdar vprašali svoje organizacije, kako misli o občinski politiki, temveč so delali vse na svojo pest. Še več! Ko so se združile vse strokovne organizacije vseh barv in predlagale občinskemu svetu svoj soglasni sklep za odpravo stanovanjske bede, ga ni skušal noben občinski svetnik uveljaviti. Vse stroke ročnih in duševnih delavcev, tudi državni uradniki, in vse politične barve, prav se je bilo zastopano — in vse je dobilo po nosu, vsak od svojega zastopnika v občinskem svetu, stanovanjske bede je pa čimdalje več! Da demokrati niso hoteli, to je v redu, od njih tudi pričakovali nismo! Da pa »koalicija« ni hotela, ki se je delavstvu laskala — za to bo dajala odgovor. Vsaj socialistično delavstvo te klofute nikakor ne bo pozabilo. Kocmurjevcev ne bo več volilo. Klerikalno in nar. soc. delavstvo naj napravi kar hoče, mi smo svoje izbacili in bomo izbacili vselej vsakega ki ne bo izvrševal sklepov. Tako gledamo na organizacijo mi. Kdor to razume, bo razumel tudi, zakaj nam je organizacija več, nego župan. S par občinskimi odborniki, ki bodo delali sporazumno z organizacijo, bomo dosegli v občinskem svetu marsikaj, z županom pa, ki se odteza kontroli, prav ničesar!

Pravi ministerializem je to, če je prevzela najmanjša stranka županstvo. Kakor minister, tako tudi župan ne more delati prave razredne politike, če nima večine za seboj. Pri zeleni mizi mora delati umazane kompromise, ki ga vežejo, da ne sme ugoditi volji organizacije. Da pa ljudstvo ne zve, kaj in kako, se rešuje v javnih sejah samo nedolžne stvari, dočim je vse važnejše že vnaprej dogovorjeno. Prav tako dela koalicija demokratov in radikalcev v Belgradu. Ne maramo takih koalicij! Ne maramo ministerializma! Ne maramo kompromisov! Rajši pojdemo sami v boj, čeprav nam bodo

vsi demagogi očitali, da podpiramo s tem demokrate! V resnici jih podpirajo oni, ki ne marajo predvolitev! Niti časa, niti truda, niti denarja bi ne bilo treba mnogo za predvolitve, vsak zavedni Ljubljančan bi šel volit brez posebne agitacije, ker sovraži demokrate in njihov zavratni volilni red, ker hoče voliti svobodno po starem vsak svojo stranko brez kompromisa, pri pravih oficijelnih volitvah pa, ko bo njegova stranka že imela svoje občinske odbornike takorekoč izvoljene, hoče skupno z drugimi protidemokratskimi strankami in strujami **prav pošteno nabrisati demokrate**.

Kdor hoče tudi tako, naj se oglasi! Zadnji čas je, 23. ura bije!

Železničarski dom v Ljubljani.

Če smo prav informirani, je razsodilo sodišče na vlogi g. posl. Kopača, da pripade vsa zaplenjena imovina razpuščenega Saveza saobračajnih in transportnih radnika Jugoslavije (Spl. železničarska organizacija Jugoslavije) sedanji železničarski organizaciji »Savezu železničara Jugoslavije«. Baje se bi morala že danes izvršiti predaja premoženja.

K tej zadevi se čutimo dolžne, zavzeti strogo odklonilno stališče. Konstatiramo, da je napravil g. Kopač to intervencijo brez vednosti naše stranke popolnoma na svojo roko. Naša stranka, če bi jo bil vprašal, bi mu nikdar ne dovolila pogajati se za železničarski dom, ki ni bil nikdar naša last in ga zato tudi ne maramo.

Ne maramo delati nikomur krivice, pa če je to tudi nasprotnik. Tudi nas je bolelo, ko so nekateri gospodje, ki se sukajo sedaj okoli »Zarje« in »Avtonomista«, na nemoralen način iztrgali Blaznikovo tiskarno iz rok naše stranke ter jo oddali v roke par »rdečih« kapitalistov. Nas ne briga to, kaj je razsodilo sodišče. Tudi pri Blaznikovi tiskarni bi sodišče razsodilo, da imajo oni prav, pa vseeno trdimo, da se oni, ki na umeten način prevzamejo druga ter proti vsakemu dogovoru dokupi par delnic, da preide v druge roke, najtežje pregreši kot socialist in kot politik. In kakor mi komaj čakamo, da se s temi ljudmi snidemo v areni, tako goreče se bomo branili napraviti krivico, če tudi manjšo, komu drugemu.

Resnica je, da so premoženje bivše železničarske organizacije znosili skupaj vsi člani te organizacije. Resnica je tudi, da je mnogo teh članov danes v naši organizaciji in da pripada ono premoženje, ki so ga oni zbrali, po vsej pravici oni organizaciji, v kateri so sedaj nahajajo. Ali kar je resnica za naše člane, to je pravica tudi za one, ki se

nahajajo danes v Neodvisni železničarski organizaciji.

Kakor bi bilo nepravilno, če bi oni dobili vse skupno premoženje, tako bi istotako bilo umazano, če bi ga dobili naši.

Ker sta naslednici razpuščene organizacije sedaj dve organizaciji, se nam zdi najpoštenje, če se razdeli to premoženje med obe, in sicer po številu članstva prejšnje skupne organizacije.

Zato predlagamo. Imovina bivše organizacije naj prevzame v upravo mešana komisija, ki naj bo sestavljena iz zastopnikov obeh organizacij. Ta komisija naj sestavi imenik vseh onih članov, ki so se nahajali v organizaciji ravno pred razpustom iste. Ugotovi naj končno vrednost imovine ter naj zračuna, koliko pride na člana. Ko je to dognala, naj pa razpiše volitve in naj da na ta način vsem bivšim članom možnost odločitve, kateri organizaciji prisodijo oni del premoženja, ki pripada njim. Na ta način bo imovina pravično razdeljena. Da bi pa naša organizacija pobasala vse, tudi ono, kar ji ne pripada, bi bila pa s socialističnega stališča ravno taka lopovščina, kakor je ona z Blaznikovo tiskarno.

S tem mislimo, da smo povedali dovolj, da tuje lastnine ne maramo. Glede železničarskega doma samega je pa treba povedati, da ta pa sploh ni last bivše organizacije temveč je to druga, v kateri ima le bivša organizacija menda za okoli 80 tisoč delnic. Razdeliti se imajo seveda le te delnice, dočim je dom last zadruga, katere naj tudi ostane. V kolikor smo informirani, je večina delnic v rokah klerikalne ljudske posojilnice (Pollak), pri kateri so si komunisti izposodili ta denar. Zato svetujemo našim železničarjem, naj se v to klerikalno = komunistično bratstvo sploh ne utikajo, temveč naj prodajo oni del delnic, ki bi po teh članskih volitvah pripadal naši organizaciji, onim, ki jih hočejo kupiti.

Zavedamo se, da se organizacije ne grade z denarjem, temveč s poštenim delom, zato izjavljamo še enkrat: kar ni naše, ne maramo, pa če sodišče to stokrat drugače razsodi!

Politične vesti.

+ V Zagrebu se je vršilo preteklo nedeljo zborovanje Radićeve stranke, na katerem je govoril Radić o političnem položaju v državi. Svojim pristašem je priporočal, naj bodo do volitev pacifisti, pri volitvah pa naj se ne ustrašijo niti krvi. Posebno se naj ne boje »smrkavcev« — jugofašistov. Slovence je tudi pozdravil, »premda su špekulanti«. Lep poklon je naredil Radić svojemu celjskemu somišljeniku Novačanu!

+ V Sarajevu so razbili jugofašisti shod prof. Jankulovića, ki je govoril proti režimu ter monarhiji. Prof. Jankulović je pristaš Radićeve stranke, ki bi s svojo prisotnostjo v parlamentu prav lahko vplivala na režim, pa ni hotela, ker ji je bolj všeč demagogija kot pa resno delo.

+ Visokošolci v Beogradu so na shodu na univerzi najstrožje obsodili delovanje nacionalističnih organizacij. Na shodu je prišlo do pretepanja in kričanja, ker so bili prisotni nacionalistični dijaki.

+ V Beograd se je povrnil kralj Aleksander, vendar sam kajti kraljica in ministrski predsednik Pašić sta ostala v Parizu. Ministrski svet je odločil, naj kralj sam uredi zadevo kraljeviča Jurija.

+ Vlada je dovolila Udruženju oblikujočih umetnikov podporo v znesku 12 tisoč dinarjev za kongres umetnikov. Kdor pozna jugoslovanske umetnike, ta ve, da je vladna podpora zelo majhna. Skoro vsi jugoslovanski umetniki so namreč »državotvorni« in kot taki vredni, da jim da vlada na razpolago malo večje zneske. Na vsak način so zakrivali vladno omalovaževanje umetniki sami, ker se premalo brigajo za politično življenje. Upamo, da nismo zapisali dvoumno teh vrstic.

+ V Beogradu je potrdil ministrski svet, ki je bil končno vendarle sklepčen — 22 smrtnih obsodb. Zgodilo se je to v ponedeljek 25. t. m. Pa naj še kdo reče, da ne skrbi naša vlada za »blagor očetinjave!«

+ V Kumanovem bo priredila vlada od 8. do 10. oktobra proslavo bitke pri Kumanovem leta 1912. Proslavi bo prisostoval kralj Aleksander, poslanci ter vlada. Ob tej priliki se bo vršilo tudi defiliranje armade. Vlada je namreč presrečna, da gre letno okoli 8 milijard kron za armado, čeprav znaša proračun za armado precej manj. Začetkom oktobra bodo tedaj vsi meščanski časopisi pisali na dolgo in široko o omenjeni proslavi. Kaj boš pa ti delaš, jugoslovanski proletarec? Premisli, kaj bi bilo najboljšo! Zakaj marsikateri izmed Vas ne izpolnjuje svojih dolžnosti in ni član rdeče armade, ki se bori z resnim neumornim delom proti obstoječemu družabnemu redu.

+ Bolgarska vlada je proglasila v Sofiji obsedno stanje, ker je prišlo v mestu do krvavih spopadov med opozicionalci in med pristaše zemljoradniške stranke, ki je na vladi.

+ Laška vlada je poslala naši vladi nov predlog o šolstvu v Dalmaciji. Vladni krogi upajo, da bo prišlo do sporazuma v najkrajšem času. Tega se nadejamo tudi mi.

+ V Budimpešti se bo vršila 28. t. m. konferenca južne železnice. Na tej konferenci bodo razpravljali o prometu med Avstrijo, Madžarsko, Jugoslavijo in Italijo.

+ Upostavitvev potom kapitalizma. Med tvrdko Lehrer v Siemens komanditno društvo ter nekim francoskim sindikatom, ki mu pripada 88 francoskih stavbinskih tvrdk, se pripravlja pogodba stvarnih dajatev. Francoska in nemška skupina tvorita skupno delovno komisijo, ki se sestane 22. oktobra v Parizu, da se posvetuje o ustvaritvi programa dajatev in zgradb za pomlad 1923. Opomba Stinnesove pogodbe se bo porabila tudi za to pogodbo. Francoska skupina, ki se udeležuje te pogodbe, tudi poroča, da je francosko ministrstvo za upostavitvev izjavilo, da je načelno sporazumno s tem, da se upostavi 50 odstotkov inozemskih delavcev, med temi tudi nemških. Po sedanjem načrtu bodo zaposljevali 40.000 nemških delavcev v pokrajinah, kjer se naj vrši upostavitvev.

+ Zavezniške vlade so povabile angorsko vlado, ki naj bi odposlala delegate s popolnimi pooblastili na mirovno konferenco, na kateri bodo reševale vzhodno vprašanje.

+ Voditelji »Narodne umije brezposelnih v Londonu, so na posebnem zborovanju sklenili poklicati vse brezposelne delavce na deželi in v mestih na velike demonstracije v London, predno pritisne zima. Namen demonstracij je, dobiti od vlade večje podpore. Statistike izkazujejo 1.400.000 brezposelnih delavcev.

Delavec brez delavskega časopisja je kakor voljak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Naprej«!

Dnevne vesti.

Nesreča radi nezadostnega nadzora varnostnih naprav. Prejeli smo sledeči dopis: V premogovniku v Lešah pri Prevaljah se je preteklo soboto vsled slabih prevoznih sredstev ponesrečil neki delavec ter se hudo poškodoval. Pred 8 dnevi se je vsled istih vzrokov neki delavec celo smrtno ponesrečil. Pozivljamo obratnega nadzornika g. Brusa, naj skrbi za to, da se te naprave popravijo, da se ne bodo ponavljale take nesreče.

Gosp. Dor. Zorán Jošt se je naselil kot praktični zdravnik v trgu Žalec, kjer ordinira v Kodretovi hiši št. 26, I. nadstropje.

Vse zasebnike, ki zaposlujejo hišne posle, kakor: služkinje, sobarice, kuharice, pestunje, kočijaže, hlapce itd., opozarja Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani da so hišni posli v zmislu § 3. zakona o zavarovanju delavcev, razglašene v Uradnem listu od 13. junija 1922, od 1. julija 1922 dalje zavezani obveznemu zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode. Vsled tega se vsi taki delodajalci pozivljajo, da najkasneje do 30. septembra t. l. prijavijo vse hišne posle, ki jih zaposlujejo, v zavarovanje pri pristojnih poslovalnicah okrožnega urada za zavarovanje delavcev, da se tako izognejo kazenskemu postopanju v zmislu § 194. citiranega zakona, občutnim globam in povračilu oskrbnih stroškov. Prijavne tiskovine se dobe pri vseh poslovalnicah proti povračilu nabavnih stroškov. Posli, ki opravljajo izključno ali po večini kmetijska dela, zavarovanju niso podvrženi. Ustna ali pismena pojasnila se dobe pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani (zavarovalni odelek) in pri vseh njegovih poslovalnicah.

Zagrebski dnevnik bodo zvišali 1. oktobra prodajno ceno izvoda od štiri na šest kron.

V Berlinu je ukradel neznan »poštenjakovič« vdovi nekega diplomata, dragocenosti v vrednosti — ene milijarde mark. Za tatom so izdali tiralico ter razpisali za njegovo izsleditev 100 milijonov mark nagrade.

Ljubljana.

Šahovski odsek »Svoboda« v Spodnji Šiški. V torek, 26. t. m. pridite vsi šahisti in šahistinjke, da se pogovorimo o šahovskem turnirju. — Načelnik.

Celje.

Veliki proletarski zastopniki. Na čuden način sem dobil v roke »Delavske Novice«, morda edini izvod, ki prihaja v Celje. Čital sem in čital, dokler me ni začela boleti glava. Zviti diplomat, ki je na Dunaju strahoval uboge reveže, svet kor šiba božja Izraelce, je postal »svet mož«. Čudil sem se, pa ne radi gnoja, ki ga prodaja g. Štefanovič, temveč radi njegove izpremembe. Slučajno ga poznam še od takrat, ko še ni bil komunist. Takrat se je lovil po Beogradu; izkal je korito in visoko službo. Spoznal je neko gospo iz visoke rodbine, pa je računal na protekcijo. Ko bi ne bilo takrat politične izpremembe, bi bil danes gotovo kak načelnik nekje v Banatu. Če smo takrat z njim govorili o kakem drugem, boljšem kurzu vlade, bi nas bil skoro ovadil. Poznam ga tudi z Dunaja. Je »diplomatska jegulja«. Čitajte samo njegovo knjigo. Sam priznava, da je on prepredil, da ni zavladal komunizem po Jugoslaviji. Sedaj pa pride v Ljubljano, naveličal se je jesti z desno roko, pa je začel z levo no-

go. Kaj ne, čuden patron! Netmni ljudje nasedajo takemu prefrigancu, kajti fraza je lepa stvar. Pravi da se bori proti kapitalizmu, da agitira »enotno fronto«. Ko sem prečital lajanje njegovega časopisa, sem spoznal, da tiči za tem lajanjem nekaj diplomatskega. (Štefanovič je bil diplomat.) Ne bom branil ss. Bernota, Etbina in Krušiča. Če se jim bo zdelo vredno se bodo že sami branili. Toda način je tako krasen, da zgubi vsak pošten čitatelj vero v ta komunizem. Ne smemo pa pozabiti bistva. Slišali ste zgodovino borbe socializma. Socialistična stranka je pričela z resnim delom, ki je imelo tudi uspeh. Povsod so rastle organizacije. Sistematično, pozitivno delo pa so ubijale fraze in demagogija. G. Štefanovič je videl to, pa jo je pogruntal. Fiasko, ki ga je imel pri zadnjem mezdnem gibanju rudarjev je treba popraviti. Da pa ubije dve muhi na enkrat, je začel blati vse, kar mu škoduje pri njegovem delovanju. Ubiti je treba pozitivno delo. Pametna stvar. Brez organizacij, brez kontrole je takemu neznačajnežu delo nemogoče. Zato ga pozivljam, naj pride v Celje. Celjski sodrugi bi radi videli tega diplomata. Ne bomo ga topli, toda če ima korajžo bo prišel, da se spoznamo z njegovimi idejami. Če ima mož prav, potem si bo pridobil v Celju tla. Če pa na naš poziv ne pride, potem mu bomo rekli: propalica, lažnjavec, obrekovalac, sploh vse psovke, ki jih zasluži človek, ki se igra z delavstvom. Prijavi se naj tekom 14 dni v Vodnikovih ulici 3. Sporoči naj nam svoj prihod tri dni pred shodom. — Hronos.

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija v Šiški vabi odbor na važen sestanek, ki se bo vršil v sredo ob 8. zvečer v »Zadružnem domu«.

Iz strok. gibanja.

Delavstvu tovarne Goll in Hiršler v Dravogradu. Organizirajte se, ker samo s tem si boste priborili plačilo za svoje delo, da boste mogli živeti kakor ljudje. Ko si boste potom organizacije priborili pošteno plačo za svoje pošteno delo, potem se bo tudi podjetnik pogajal z vami kot z ljudmi, medtem ko vas sedaj niti za svoje hlapce ne pripozna.

Dopisi.

Hrastnik. Uspeh predavanja o alkoholizmu, ki ga je imel medicenec s. Fedor Mikič iz Celja v nedeljo dne 17. septembra v kemični tovarni, je bil sijajen. Udeležba je bila sicer pičla, vendar je bila za 150% boljša kakor v soboto 16. t. m. v »rdečem Mariboru«. Čast sodrugom in sodružicam v kem. tovarni, ki so to predavanje posetili! Zlasti gre zasluga sodružicam, ki jih je bilo mnogo več kakor sodrugov. Pa to dejstvo moramo pozdravljati. Saj trpi ženska več vsled alkoholnega zla kakor pa moški. Zato se pa morajo tudi ženske v večji meri zanimati za abstinenco gibanje. Moški, posebno pa člani kapitalistične družbe, nimajo simpatij za abstinenco gibanje, ki razkrinkava vsa grozodejstva kapitalističnega režima kakor n. pr. zapravljanje narodnega imetja, prostitucija itd. Tudi gospodje nezavisni okrog Štefanovičevih »Delavskih lažnic« se niso zanimali za to predavanje, dasi jim je par dni poprej s. Leskošek zastonj poslal nad 60 izvodov dr. Robidove brošure »Boj alkoholu«. Tem gospodom smrdi delavska treznost, ker

vedo, da pri treznem in izobraženem delavstvu ni mesta za njihovo politično demagogijo.

Hrastnik. Nekoliko v spomin g. Handžarju. Bilo je v letih 1919—20. po Kr. r. Hodili so med nas rudarje razni misijonarji iz Ljubljane in od drugod oznanjvat krvavi komunizem. Toda g. Handžar ki je vedno na svojem mestu, je zavračal te osrečevalce. Češ, da ne poznajo drugega kakor handžar nož, opanke in uši. Danes pa g. Handžar drugače misli: »Če je mogoče, da sta bila Mlakar iz Zagorja in Koren iz Trbovelj poslanca, zakaj bi jaz ne prišel do te časti, ki tudi nekaj nese? Pri »patriotih« sem zaigral, tam ne dobim tega stolčka. Poskusimo pri tistih, ki sem jih prej psoval.« In zgodi se naj tvoja volja,« so odgovorili tisti, ki jih je prej psoval. Sprejeli so ga kot misijonarja, ki jih je pri prvi priložnosti prav imenitno potegnil. Sodruga opozarjamo na mezdni boj sodrugov kovinarjev, katerim je g. Handžar Kovač kot predsednik zaupnikov sledeče povedal: »Če zastavkate, bom pa jaz vozil premog z lokomotivo na postajo, saj to ni nobena umetnost! Kurjače in druge strojnike bom že dobil, da nam ne bo voda zalila rovov. Kaj si pa domišljate, da zahtevate višje plače, kakor jo imajo kopači.« Te čudne navade se je baie naučil v Nemčiji, kjer je bil organiziran v »Christlichem Verbandu«, t. i. v zvezi, ki je vedno nastopala kot stavkokazinja kadar so stavkali nemški rudarji. Da, da, časi se spreminjajo. Handžar pa tudi, Saj je umevno, da je lastnik »D. N.« človek, ki je komuniste tako dobro kuriral. Zakaj neki bi gospo-

dine ne bil pri isti stotnji »Zugsführer« poleg g. vojnega atašeja? Saj se poznamo! Pri Zvezi so večinoma ljudje, ki so bili že pri vseh strankah, dočim so pri »Uniji« res pošteni rudarji, ki se zavedajo svoje proletarske časti. Vaše smešenje nas samo vzpodbuja, da bomo še vztrajnejše delovali za našo edino pravo rudarsko organizacijo. Rudarjem pa kličemo: Premišljajte pretekle dogodke ter si oglejte te ptičke, ki vas hočejo z demagogijo zaslepiti!

Padanje cen mesa v območju okrajnega glavarstva Prevalje. V Mežiški dolini se je spomladi dvignila cena mesa ob istem času kakor v mestih, kar pa je bilo neopravičeno, ker so mesarji plačevali živino najboljšo vrste ceneje kakor v Mariboru in Ljubljani živino najslabše vrste. Delavske organizacije so se pritožile radi neopravičenega naraščanja cen. To pa ni nič pomagalo, ker dotični funkcionarji niso imeli smisla za pobljanje draginje. Pač pa so povabili pisce pritožb na okr. glavarstvo in jim tam široko razjasnili, da niso kompetentni za znižanje cen. V zadnjem času je padla cena živini na 20 K, toda meso je še vedno stalo 56—60 K. Šele novi okr. glavar je napravil konec temu izkoriščanju in določil ceno na 44 K. Čestitamo g. okr. glavarju dr. Koropcu k temu koraku! Priporinjamo, da si bo s takšnim delovanjem na gospodarskem polju pridobil simpatije tukajšnjega delavstva.

Strankin znak velja 5 Din komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

Gospodarska in finančna politika vlade.

(Govor nar. poslanca sodruga dr. M. Koruna v Narodni skupščini pri načelni proračunski debati.) (Dalje.)

G. minister financ pa ni navedel še nekaterih drugih tudi važnih vzrokov, ki so, po mojem mnenju, zelo izdatni v pogledu naše valute. Eden teh vzrokov je naša zunanja in notranja politična situacija, o kateri ne bom govoril, ker se je pravzaprav vsa sedanja budžetna debata gibalala okoli teh stvari. Ali na jasnem si moramo biti o tem, da neurejene zunanje in notranje politične razmere ne morejo najti zaupanja pri zunanjem svetu, ki v glavnem kvari našo valuto.

Celo vrsto vzrokov, ki jih je navedel g. minister, pa še tudi nekatere druge, bi spojil jaz v enega. Ta vzrok je pomanjkanje lastne močne industrije. Smo šele v početku industrializacije. Prepričan sem, da moremo trajno rešiti valutno vprašanje samo z industrializacijo zemlje. Gospodje, ki so pred vojno živeli v Srbiji, bi mogli na to reči: e, pa tudi mi smo imeli valuto, ki je bila enaka zlati. Da, gospodje, imeli ste jo, ali vaš položaj je bil v tem pogledu popolnoma drugačen. Imeli ste pariteto z zlatom. Ali kljub temu Srbija pred vojno ni bila zemlja, ki bi se bila mogla uvrstiti v vrsto držav z modernim kapitalističnim gospodarskim življenjem. Če bi mi še danes živeli na tak način, kar je seveda popolnoma nemogoče, ker so danes razmere popolnoma drugačne in nas je vojna potisnila na popolnoma drugo črto, bi mogli kaj takega še danes videti. Ali to, kar je bilo mogoče v patriarhalni Srbiji, to ne more biti v državi, ki je stopila v krog svetovnega gospodarstva in ki mora radi tega s tem svetom deliti vse prijetnosti in neprijetnosti. In mi moremo, kakor vsaka kapitalistična drža-

va, zaščititi valuto samo z močno industrijjo. Samo jaka industrija nam more popraviti trgovsko bilanco; samo močna industrija more pomagati vsem slojem v narodu in samo industrializacija nas lahko reši pogibelji, ki nam drugače preti. Kajti ne varajmo se, gospodje, mi gremo v pogledu naše valute po poti avstrijske krole!

V pogledu industrializacije zemlje ni naša vlada tudi ničesar napravila. Nimamo niti davčne zakonodaje v korist industrije niti kakega drugega posebnega zakona za dviganje industrije. Nič se ni napravilo. Tej stvari bi moral g. minister financ pač posvetiti več pažnje in bi cela vlada morala zavestno delati za industrializacijo države. Ne maram s tem reči, naj se puščajo druge panoge gospodarskega življenja v nemar, kajti posebno poljedelstvo je treba povzdigniti na stopinjo modernega obdelovanja zemlje, kar ni danes skoro v nobenem delu države.

Končno je eden zelo močnih vzrokov naše slabe valute

vprašanje naših dolgov,

ki so strašno visoki in glede katerih ne vem, kako se jih bomo rešili. Imamo predvojne dolgove Srbije, ki znašajo čez 900 milijonov zlatih frankov. Pa imamo vojne dolgove kraljevine Srbije. Koliko ti razni dolgovi znašajo, tega, gospodje, mi sami ne vemo. Med tem, ko naši krogi mislijo, da ne znašajo več kot 2 in pol milijarde zlatih frankov (min. financ dr. Kumanudi: 2 milijardi), trdi tuji svet, da znašajo ti dolgovi 4 milijarde zlatih frankov! (Ču- je se: Z onim ameriškanskim posojilom vred! — Min. financ dr. Kumanudi: Z

amerikanskim blagom, kupljenim po vojni! Da! Torej vsi ti dolgovi Srbije in povojni dolgovi naše države, ki so v neposredni zvezi z vojno, znašajo okroglo 4 milijarde zlatih frankov.

Nadalje imamo predvojne dolgove avstro-ogrske, ki jih je naša država morala prevzeti na sebe in katerih natančnega zneska tudi ne poznamo. Sigurno pa znašajo tudi nekoliko stotin milijonov.

Nadalje imamo predvojne dolgove naših pokrajin, ki znašajo tudi nekoliko stotin milijonov kron. Pa leteče državne dolgove, ki jih našteva poročilo fin. odbora, med katerimi pa manjka velika svota, ki jo morajo državne železnice plačati za povračilo škode, ki se je zgodila na železnicah in o kateri se do danes sploh ni vodil račun. Pa dolgovi, ki jih je država napravila zunaj in znotraj od l. 1918. dalje, ki znašajo svoto, ki vam je zelo dobro znana. Prvi teh dolgovi znaša danes še 100 mil. kron, to je dolg, napravljen z onimi 4% oz. 6% boni. Pa 20% odbitek pri žigosanju denarja, ki znaša 900 milijonov kron. Pri tem posojilu je zanimiva neka malenkost, ki jo bom prečital, ker je kratka, a zelo karakteristična za način dela v min. financ. Znano vam

je, da se zahteva, naj se ta denar vrne itd., da pa se to ni zgodilo, čeprav se je obetalo. (Min. financ dr. Kumanudi: Potrebno svoto smo dali v budžet!) Pred nekaj meseci torej so se obrnile neke gospodarske organizacije iz Slovenije na gen. inšpektorat min. financ z vprašanjem, kako je s tem denarjem. Na tozadevno vprašanje so dobile odgovor, ki bi za njegovo razlago bilo treba razpisati nagrado. Ta odgovor se glasi: »Delegaciji ministrstva financ — Ljubljana. Dostavlja se s priporočilom, da izvoli delegacija na osnovi postojenih predpisov po tej stvari dati potrebno obveščenje Zvezi trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji s tem, da se zna, da se ne more proti nikomur odstopiti od teh postojenih predpisov po predmetu.« Naj mi oprostijo g. Pašič, pa ko sem to čital, sem mislil, da čujem g. Pašiča govoriti o kapitalizmu. (Smeh.)

(Dalje prih.)

= Vrednost denarja. 1 frank 5.03 Din. 1 češka krona 2.14 Din. 1 lira 2.81 Din. 1 dolar 67 Din. 100 mark 4.85 Din. 100 avstrijskih kron pa 9 par. V Curihu velja 100 naših kron 1.80 švicarskih frankov.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

GOSPODINJE!

Ali zahtevate pri trgovcu

testenine

Pekate?

So najboljši in najodličnejši izdelek te vrste; zato jih zahtevajte povsod.



Raznašalca



za Vič sprejme takoj uprava „Naprej-a“.

Zdravnik

Doktor Zorán Jošt

ordinira

== Žalec št. 26 ==
(Kodretova hiša).

Lepo domače platno

izredno močno za perilo ali rjuhe, lastni ročni izdelek ima v zalogi tkalnica „KROSNA“ v Ljubljani, Zrinjskega cesta 6. Na zahtevo pošilja vzorce!

Delavke

za vezenje in spretno šivilje sprejme v trajno delo tovarna Štora, Zgornja Šiška-Zapuže.

Pridobivajte naročnike

Razpis službe občinskega tajnika.

Občina Dol pri Hrastniku razpisuje s tem službo občinskega tajnika za takojšen nastop. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta. Glede plače naj se prošnji sami izjavijo v tozadevni prošnji.

Županstvo Dol pri Hrastniku,

dne 22. septembra 1922.

Jakob Draksler, župan.

! Novosti !

Za damske plašče
v veliki izbiri

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Velike fotografije!

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

Tri starejše mizarske
pomočnike

za trdo pohištvo sprejme

Ivan Veivoda,
strojno mizarstvo,
Karlovac.

BLUZE,

spodnja krila, predpasniki, stezniki

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: Din. 30,000.000.

Rezerve: Din. 15,000.000.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortland Street.
New York City.